

Semestrul 2
Volumul 3

OLA În grupa mijlocie

Curs de educație preșcolară (4 - 5 ani)

Resurse didactice pentru profesori

Sugestii de psihologie preșcolară

Cuprins

Pachetul Ola în grupa mijlocie	4
Planificare tematică anuală	5
Sugestii de activități desfășurate cu preșcolarii	
• Săptămâna 17	6
Fișa nr. 81	8
Fișa nr. 82	10
Fișa nr. 83	12
Fișa nr. 84	14
Fișa nr. 85	16
<i>Activitate facultativă:</i>	
Ziua gumei de mestecat	18
• Săptămâna 18	20
Fișa nr. 86	22
Fișa nr. 87	24
Fișa nr. 88	26
Fișa nr. 89	28
Fișa nr. 90	30
• Săptămâna 19	32
Fișa nr. 91	34
Fișa nr. 92	36
Fișa nr. 93	38
Fișa nr. 94	40
Fișa nr. 95	42
• Săptămâna 20	44
Fișa nr. 96	46
Fișa nr. 97	48
Fișa nr. 98	50
Fișa nr. 99	52
Fișa nr. 100	54
• Săptămâna 21	56
Fișa nr. 101	58
Fișa nr. 102	60
Fișa nr. 103	62
Fișa nr. 104	64
Fișa nr. 105	66
• Săptămâna 22	68
Fișa nr. 106	70
Fișa nr. 107	72
Fișa nr. 108	74
Fișa nr. 109	76
Fișa nr. 110	78
<i>Activitate facultativă:</i>	
Ziua oamenilor pistriuați	80
• Săptămâna 23	82
Fișa nr. 111	84
Fișa nr. 112	86
Fișa nr. 113	88
Fișa nr. 114	90
Fișa nr. 115	92
• Săptămâna 24	94
Fișa nr. 116	96
Fișa nr. 117	98
Fișa nr. 118	100
Fișa nr. 119	102
Fișa nr. 120	104
• Săptămâna 25	106
Fișa nr. 121	108
Fișa nr. 122	110
Fișa nr. 123	112
Fișa nr. 124	114
Fișa nr. 125	116

GRUPA MIJLOCIE

Săptămâna	Tema anuală	Tema proiectului	Subtema
► SEMESTRUL I ◀			
Volumul 1	S1	Evaluare inițială	
	S2		
	S3	Cu ce și cum exprimăm ceea ce simțim?	► Am revenit din vacanță
	S4		► Din nou la grădiniță
	S5	Când, cum și de ce se întâmplă?	► Prietenul meu
	S6		► Ola și prietenii ei
	S7	Cine sunt, suntem?	► Vreme de toamnă
	S8		► Dulceața toamnei
Volumul 2	S9	Cum este/a fost și va fi aici pe Pământ?	► Sănătos de mic
	S10		► Hai la joacă afară!
	S11		► Apa, picătura vieții
	S12	Când, cum și de ce se întâmplă?	► Fericit în România
	S13	Când, cum și de ce se întâmplă?	► Mă joc cu iarna!
	S14	Cu ce și cum exprimăm ceea ce simțim?	► Darurile iernii
	S15		► Sărbătorile iernii
	S16	Cine sunt, suntem?	► În lumea poveștilor
► SEMESTRUL AL II-LEA ◀			
Volumul 3	S17	Când, cum și de ce se întâmplă?	► Poftiți la carnaval!
	S18		► Sărbătoarea bunicilor
	S19	Când, cum și de ce se întâmplă?	► În lumea poveștilor
	S20		► Poftiți la carnaval!
	S21	Când, cum și de ce se întâmplă?	► Zvon de primăvară
	S22	Când, cum și de ce se întâmplă?	► Parfumul primăverii
	S23	Cine și cum planifică/organizează o activitate?	► Zbor-călător
	S24		► Viața la fermă
	S25		► Viața la oraș
Volumul 4	S26	Cine și cum planifică/organizează o activitate?	► Micul ecologist
	S27		► Viața la fermă
	S28	Cu ce și cum exprimăm ceea ce simțim?	► Viața la oraș
	S29		► Micul ecologist
	S30		► Harnica albină
	S31	Când, cum și de ce se întâmplă?	► În lumea insectelor
	S32		► Ce văd prin fereastră
	S33		► Jocuri vechi și noi
► SEMESTRUL AL III-LEA ◀			

Tema proiectului:

Prietenii necuvântători

Tema anuală de studiu:

Când, cum și de ce se întâmplă?

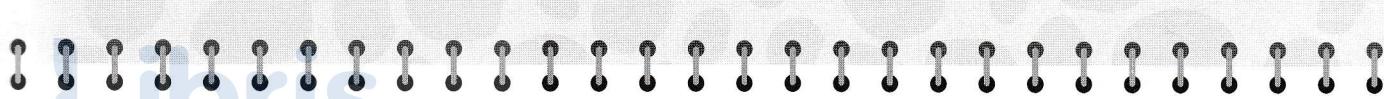
Tema săptămânală:

Prietenii din ograda

Resurse:

Ola în grupa mijlocie. Semestrul 2. Volumul 3; jocuri de masă, cuburi de construcții, acuarele, pensule, foi de desen, creioane, hârtie glasată, lipici, imagini cu animale domestice, hrana acestora, puii, mulaje de animale domestice, planșele 13 și 14.

Ziua	Interval orar	Activități de învățare ¹
Luni	8 - 9	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Primirea copiilor (deprinderi specifice) ▶ Joc liber/Activitate individuală de explorare a unui subiect² ▶ Micul dejun (deprinderi specifice) ▶ Momentul poveștilor ▶ Întâlnirea de dimineață (salutul, prezența, calendarul naturii): <i>Ghicitori cu animale din ograda</i> – planșele 13 și 14
	9 - 11	<ul style="list-style-type: none"> ▶ JOCURI ȘI ACTIVITĂȚI LIBER-ALESE <ul style="list-style-type: none"> ▶ Știință: <i>Drumul pisiciei</i> (labyrinth) – Fișă 81, ex. 3; <i>Gheme colorate</i> (culori și forme) – Fișă 81, ex. 2 ▶ Joc de rol: <i>De-a fermierul</i> ▶ Artă: <i>Chipul pisiciei</i> (modelaj)
	11 - 12	<ul style="list-style-type: none"> ▶ ACTIVITĂȚI TEMATICE/PE DOMENII EXPERIENȚIALE <ul style="list-style-type: none"> ▶ DŞ/Cunoașterea mediului: <i>Animalele domestice</i> (lectură după imagini) – Fișă 81, ex. 1 <ul style="list-style-type: none"> • Sugestie de activitate integrată: <i>Aventuri în ograda</i> (DŞ + Artă) ▶ Joc distractiv: <i>A cui este vocea?</i>
	12 - 13	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Joc de mișcare: <i>Câinele ciufulit</i> ▶ Masa de prânz (deprinderi specifice)
Marți	8 - 9	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Primirea copiilor (deprinderi specifice) ▶ Joc liber/Activitate individuală de explorare a unui subiect ▶ Micul dejun (deprinderi specifice) ▶ Momentul poveștilor ▶ Întâlnirea de dimineață (salutul, prezența, calendarul naturii): <i>Aș vrea să am ca animal de companie un/o ...</i>
	9 - 11	<ul style="list-style-type: none"> ▶ JOCURI ȘI ACTIVITĂȚI LIBER-ALESE <ul style="list-style-type: none"> ▶ Știință: <i>Formăm perechi</i> – Fișă 82, ex. 1 ▶ Bibliotecă: <i>Drumurile animalelor</i> (exercițiu grafic) – Fișă 82, ex. 2 ▶ Artă: <i>Ferma</i> (machetă)
	11 - 12	<ul style="list-style-type: none"> ▶ ACTIVITĂȚI TEMATICE/PE DOMENII EXPERIENȚIALE <ul style="list-style-type: none"> ▶ DLC: <i>Cum vorbesc animalele?</i> (memorizare) <ul style="list-style-type: none"> • Sugestie de activitate integrată: <i>Prietenii necuvântători</i> (DLC + ALA) ▶ Joc cu text și cânt: <i>Tăranul e pe câmp</i> ▶ Joc distractiv: <i>Puii la mamele lor</i>
	12 - 13	<ul style="list-style-type: none"> ▶ Masa de prânz (deprinderi specifice)

Miercuri Respect pentru oameni și cărți	8 – 9	<ul style="list-style-type: none"> ► Primirea copiilor (deprinderi specifice) ► Joc liber/Activitate individuală de explorare a unui subiect ► Micul dejun (depranderi specifice) ► Momentul poveștilor ► Întâlnirea de dimineață (salutul, prezența, calendarul naturii): <i>Animale și puii lor</i> (denumiri)
	9 – 11	<ul style="list-style-type: none"> ► JOCURI ȘI ACTIVITĂȚI LIBER-ALESE <ul style="list-style-type: none"> ► Artă: <i>Pisica</i> (desen) – Fișă 83, ex. 1 ► Știință: <i>Pisici și umbre</i> – Fișă 83, ex. 2
	11 – 12	<ul style="list-style-type: none"> ► ACTIVITĂȚI TEMATICE/PE DOMENII EXPERIENȚIALE <ul style="list-style-type: none"> ► DŞ/Activitatea matematică: <i>Unde stau animalele?</i> (poziții spațiale – joc didactic) ► DPM: <i>Întrecere sportivă: Întrecerea cățeilor</i> (alergare printre obstacole, săritură în lungime) ► Joc distractiv: Telefonul mut ► Audiție: Bunicul meu o fermă avea
	12 – 13	<ul style="list-style-type: none"> ► Masa de prânz (deprinderi specifice)
Joi	8 – 9	<ul style="list-style-type: none"> ► Primirea copiilor (depranderi specifice) ► Joc liber/Activitate individuală de explorare a unui subiect ► Micul dejun (depranderi specifice) ► Momentul poveștilor ► Întâlnirea de dimineață (salutul, prezența, calendarul naturii): <i>A cui este hrana?</i>
	9 – 11	<ul style="list-style-type: none"> ► JOCURI ȘI ACTIVITĂȚI LIBER-ALESE <ul style="list-style-type: none"> ► Știință: <i>Joaca pisicilor</i> (poziții spațiale) – Fișă 84, ex. 1, 2 ► Construcții: <i>Ferma animalelor</i>
	11 – 12	<ul style="list-style-type: none"> ► ACTIVITĂȚI TEMATICE/PE DOMENII EXPERIENȚIALE <ul style="list-style-type: none"> ► DEC/Activitate artistico-plastică: <i>Animale de la fermă</i> (pictură prin stampilare) ► Joc distractiv: Minge prin tunel ► Joc de mișcare: Cocoșeii și grăunțele
	12 – 13	<ul style="list-style-type: none"> ► Masa de prânz (depranderi specifice)
Vineri	8 – 9	<ul style="list-style-type: none"> ► Primirea copiilor (depranderi specifice) ► Joc liber/Activitate individuală de explorare a unui subiect ► Micul dejun (depranderi specifice) ► Întâlnirea de dimineață (salutul, prezența, calendarul naturii): <i>Să-mi descriu prietenul necuvântător</i>
	9 – 11	<ul style="list-style-type: none"> ► JOCURI ȘI ACTIVITĂȚI LIBER-ALESE <ul style="list-style-type: none"> ► Artă: <i>Jucăria pisică</i> (desen) – Fișă 85, ex. 2 ► Știință: <i>De la pui la pisică</i> – Fișă 85 ex. 1
	11 – 12	<ul style="list-style-type: none"> ► ACTIVITĂȚI TEMATICE/PE DOMENII EXPERIENȚIALE <ul style="list-style-type: none"> ► DOS: <i>Cei trei purceluși</i> (povestea educatoarei) ► DEC/Educație muzicală: <i>Glasul animalelor</i> (cântec), <i>Tare, încet</i> (joc muzical) ► Joc distractiv: Hai la joacă!
	12 – 13	<ul style="list-style-type: none"> ► Masa de prânz (depranderi specifice)

¹ Organizarea activităților de învățare pe parcursul unei săptămâni este orientativă. La proponerile prezentate se vor adăuga rutine și tranziții care vizează pregătirea copiilor pentru tipurile de activități menționate în *Curriculum*, în funcție de *Programul zilnic* din cadrul *Regulamentului de ordine interioară*. Activitățile recuperatorii și ameliorative pot fi planificate în funcție de disponibilitatea copiilor.

² Conform ultimelor sugestii metodologice privind aplicarea curriculumului pentru învățământ preșcolar.

Abrevieri

- DEC – Domeniul Estetic și creativ
- DOS – Domeniul Om și societate
- DLC – Domeniul Limbă și comunicare
- DŞ – Domeniul Științe
- DPM – Domeniul Psiho-motric

Tema proiectului:

Prietenii necuvântători

Tema anuală de studiu: Când, cum și de ce se întâmplă?

Tema săptămânală: Prieteni din ogradă

Activități de învățare

RUTINE, TRANZIȚII/ ACTIVITĂȚI DE DEZVOLTARE PERSONALĂ

- ▶ **Primirea copiilor** (deprinderi specifice)
 - ▶ **Joc liber/Activitate individuală** - lă de explorare a unui subiect
 - ▶ **Micul dejun** (deprinderi specifice)
 - ▶ **Momentul poveștilor**
 - ▶ **Întâlnirea de dimineață:**
Ghicitori cu animale din ogradă – planșele 13 și 14

JOCURI ȘI ACTIVITĂȚI LIBER-ALESE

- **Ştiință:** *Drumul pisicii* (labirint) – Fișă 81, ex. 3; *Gheme colorate* (culori și forme) – Fișă 81, ex. 2
 - **Joc de rol:** *De-a fermierul*
 - **Artă:** *Chipul pisicii* (modelaj)
 - **Joc distractiv:** *A cui este vocea?*
 - **Joc de miscare:** *Câinele ciufulit*

ACTIVITĂȚI TEMATICE/PE DOMENII EXPERIENTIALE

- DŞ/Cunoaşterea mediului:
Animalele domestice
(lectură după imagini) –
Fişa 81, ex. 1
 - Sugestie de activitate integrată: Aventuri în ogradă (DS + Artă)

Realizări așteptate din partea copilului

- ▶ Denumește animalele domestice din ogradă.
 - ▶ Trasează drumul pisicii spre casa ei.
 - ▶ Desenează gheme care au aceeași culoare cu cele din model.
 - ▶ Inițiază dialoguri privind activitatea fermierului.
 - ▶ Modelează plastilina, prin mișcări circulare, de aplativare, pentru a reda chipul pisicii.
 - ▶ Recunoaște animalele domestice, hrana și puii acestora.
 - ▶ Respectă regulile jocurilor.

Sugestii pentru desfășurarea activităților

Joc distractiv: A cui este vocea?

Copiii stau într-un cerc și ascultă diferite sunete înregistrate pe care le pot scoate animalele din ogrădă. Ei trebuie să ghicească animalul și să îl imite mersul/vocea.

Joc de miscare: Câinele ciufulit

- ▶ Educatoarea delimită un spațiu ce va reprezenta „casa câinelui“. Unul dintre copii este „câinele ciufulit“ și stă în această „cușcă“. Ceilalți copii se plasează într-un alt loc, marcat, la o distanță mai mare de „casa câinelui“, denumit „casa copiilor“. Copiii, ținându-se de mâini, se apropiie tiptil de câine, recitând următoarele versuri:

„Câinele cel ciufulit	Stă cuminte, liniștit,	Doarme? Se preface?	Să vedem ce face
S-a culcat în cușcă.	Nu latră, nu mușcă.	Haide să-l trezim,	Ş-apoi să fugim!“
 - ▶ La atingerea „câinelui“ de către copii, acesta începe să latre și să alerge după ei. Copilul prins îl ia locul, iar ceilalți se întorc la „casa copiilor“ și jocul se reia.

În comunicarea nonviolentă, un rol cheie îl joacă acceptarea sentimentelor proprii și ale altora. Iată mai jos câteva situații în care sentimentele nu sunt acceptate, alături de câteva observații și consecințe.

- Lipsa permisiunii de a-și exprima sentimentele.** Copilul învăță cum e lumea urmărindu-i pe ceilalți. Așadar, dacă în mediul său nu se vorbește despre emoții, nici copilul nu va dobândi aceste cunoștințe. E posibilă și situația în care copilul crește convins că manifestarea emoțiilor e semn de slăbiciune că, prin urmare, nu trebuie să facem asta niciodată. Dar atenție: chiar dacă adoptăm o astfel de atitudine, noi nu încetăm să simțim emoțiile respective. În practica psihoterapeutică se întâlnesc adesea cazuri de adulți care nu sunt de acord cu exprimarea sentimentelor și a căror viață este, în consecință, foarte dificilă.
- Singurătatea copilului atunci când se confruntă cu sentimente dificile.** În foarte multe familii nu sunt permise sentimentele dificile (frica, tristețea, furia). Acest lucru se datorează, de cele mai multe ori, lipsei de competență a adulților care se ocupă de copil și care nu reușesc să gestioneze emoțiile acestuia. Trebuie să învățăm să facem asta pentru binele copiilor, altfel ei vor fi complet singuri când le vor înfrunta. Într-un scenariu și mai grav, copiii vor auzi că se comportă urât. Dacă un copil care plânge aude: „Nu plângă, nu s-a întâmplat nimic“, va nutri convingerea că tristețea sa e neadecvată; dacă reacția la țipătul lui e: „Nu ești cuminte“, va simți că face un lucru rău. Un exemplu care ilustrează consecințele neacceptării de către anturaj a sentimentelor și emoțiilor mai dificile ale copilului, pe care el încearcă să și le înăbușe din dragoste pentru părinți, este acela în care copiii aleg să vorbească cu anumite părți ale corpului lor când sunt furioși.
- Incapacitatea de a gestiona emoțiile dificile.** Copilul nu va ști să-și gestioneze emoțiile dificile dacă nu învăță de la adulți cum să facă asta. Foarte mulți copii, și chiar și adulți, sunt perfect convinși că omul trebuie să încerce să simtă doar emoții pozitive, ceea ce nu este adevărat.
- Sentimentele nu vor dispărea pur și simplu.** Numeroase boli somatice sunt cauzate tocmai de faptul că nu ne dăm voie să simțim anumite emoții. Nu ne putem preface că emoțiile dispar pur și simplu din viața noastră, de aceea trebuie să învățăm să trăim cu ele. Părintele nu trebuie să facă prea multe, e suficient să stea lângă copilul care plânge, să-i permită să plângă – atât de mult cât e necesar –, să-l întrebe dacă ar vrea să-l ia în brațe – pur și simplu să-i țină companie. Pot discuta mai târziu dacă micuțul vrea să-o facă. Să le permitem copiilor să simtă ceea ce simt, să dăm dovadă de empatie și să le fim alături!
- Nu ne înțelegem nici pe noi, nici pe ceilalți.** Capacitatea de a simți și înțelege emoțiile e valoroasă și ne va fi de ajutor în toată viața. Altfel nu vom reuși să ne înțelegem nici pe noi, nici pe ceilalți. Ne va fi greu să avem relații bune, pentru că, dacă nu înțelegem nici măcar ce e cu noi, nu le vom putea explica nici celor apropiati și nici nu le vom înțelege emoțiile dificile.
- Viața în lumea reală.** Dacă-i permitem copilului nostru să manifeste anumite sentimente, îi arătăm și că-l acceptăm pe el ca persoană, că acceptăm viața aşa cum este ea, fără înfrumusețări, fără prefăcătorie, fără să ascundem problemele sub covor.

PRIETENII NECUVÂNTĂTORI Data: _____

81

Prieten din ogrădă

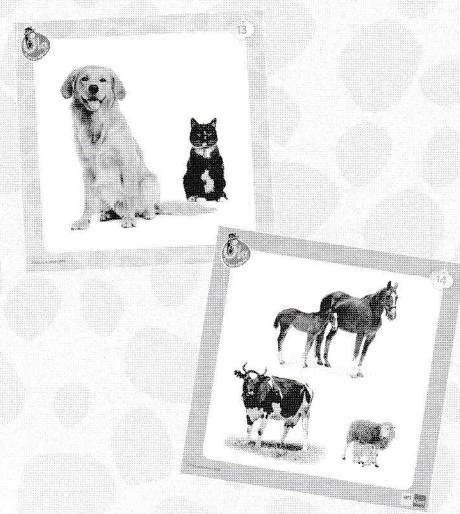
1. Încercuiește animalele care trăiesc pe lângă casa omului.

2. Desenează în partea dreaptă patru ghemuri asemănătoare cu ghemele din stânga.

3. Condu pisicuta către jucăria ei preferată. Marchează primul drum cu albastru, iar pe cel de-al doilea cu roșu. Care dintre drumuri este corect?

Un animal de companie aduce multă bucurie în viața studenților. Aceștia din trei arătau responsabil pentru studierea meșteșugurilor. Murelul și boala fețătoare multă o pescă. Ce responsabilități vor avea el și familia lui?

studenții își desenează animalele domestișcă să deseneze conform modelului dat să găsească dinamul corect într-un labirint

Tema proiectului:

Prietenii necuvântători

Tema anuală de studiu: Când, cum și de ce se întâmplă?

Tema săptămânală: Prieteni din ograda

Activități de învățare

RUTINE, TRANZIȚII/ ACTIVITĂȚI DE DEZVOLTARE PERSONALĂ

- Primirea copiilor (deprinderi specifice)
- Joc liber/Activitate individuală de explorare a unui subiect
- Micul dejun (deprinderi specifice)
- Momentul poveștilor
- Întâlnirea de dimineață:
Aș vrea să am ca animal de companie un/o ...

JOCURI ȘI ACTIVITĂȚI

LIBER-ALESE

- **Ştiință:** *Formăm perechi* – Fișă 82, ex. 1
- **Bibliotecă:** *Drumurile animalelor* (exercițiu grafic) – Fișă 82, ex. 2
- **Artă:** *Ferma* (machetă)
- **Joc cu text și cânt:** *Tăranul e pe câmp*
- **Joc distractiv:** *Puii la mamele lor*

ACTIVITĂȚI TEMATICE/PE DOMENII EXPERIENȚIALE

- **DLC:** *Cum vorbesc animalele?* (memorizare)
 - Sugestie de activitate integrată: *Prietenii necuvântători* (DLC + ALA)

Realizări așteptate din partea copilului

- Denumește animalele de companie preferate.
- Formează perechi între animale și hrana lor, apreciind unde sunt mai multe/puține obiecte.
- Trasează linii frânte/curbe, pentru a realiza drumul animalelor către casă.
- Confecționează o machetă cu tema „Ferma“, asamblând și lipind elementele.
- Reproduce conținutul poeziei „Cum vorbesc animalele?“.
- Respectă regulile jocurilor.

Sugestii pentru desfășurarea activităților

Joc cu text și cânt: *Tăranul e pe câmp*

- Copiii (mai puțin unul) stau așezăți în cerc. Unul dintre ei este tăranul, care se plimbă în cerc și cântă:

Tăranul e pe câmp,
Tăranul e pe câmp!
Iuhu, drăguța mea,
Tăranul e pe câmp!
El are o nevastă,
El are o nevastă!
Iuhu, drăguța mea
El are o nevastă!
Nevasta un copil,
Nevasta un copil!

Iuhu, drăguța mea,
Nevasta un copil!
Copilul un pisoi,
Copilul un pisoi!
Iuhu, drăguța mea,
Copilul un pisoi!
Pisoiul prinde șoareci,
Pisoiul prinde șoareci!
Iuhu, drăguța mea,
Pisoiul prinde șoareci!

Și șoareci vor brânză,
Și șoareci vor brânză!
Iuhu, drăguța mea,
Și șoareci vor brânză!
Iar brânza-i în butoi,
Iar brânza-i în butoi!
Iuhu, drăguța mea,
Iar brânza-i în butoi!

► La fiecare element nou, copilul alege un alt copil (o nevastă, un copil, un pisoi etc.) care se va prinde de el și se vor plimba împreună, în cerc, cântând.

Joc distractiv: Puii la mamele lor

Se împart copiilor cartonașe ce ilustrează animale domestice adulte și puii lor. Copiii sunt risipiti în toată clasa. La semnalul educatoarei „Puii la mamele lor“, copiii se vor prinde de mâini, formând familii de animale.

Psihologul sugerează

Grădinița e un loc în care copiii dobândeșc numeroase abilități și competențe, între care și competențe sociale. La grădiniță vin copii cu experiențe diverse. E evident că nivelul competențelor acestor copii (înținând cont, firește, de factorii individuali) va fi foarte diferit. Acest lucru reprezintă o provocare serioasă pentru cei care doresc să-i ajute pe copii arătându-le modele de rezolvare a situațiilor problematice și a conflictelor. Educatoarea poloneză Z.A. Żuczkowska, care este și trainer în comunicarea nonviolentă, vorbește despre dialogul care trebuie să ia locul pedepselor și descrie într-un mod deosebit de precis și eficient pașii medierii între copiii aflați în conflict.

Medierea

1. Ascultarea pe îndelete a fiecărui copil în parte. În această etapă nu trebuie căutate rezolvări, ci ne vom concentra asupra nevoilor. Trebuie să verificăm dacă fiecare copil a auzit ce au spus ceilalți copii. E important să rugăm fiecare copil să repete ce a auzit.
2. Elementul esențial atunci când suntem mediatori e să fim într-o relație de empatie cu copiii. Misiunea adulțului nu e să ofere soluții pe care copiii să le accepte sau să le refuze. Rezolvarea trebuie să satisfacă nevoile ambelor părți; aşadar, e important ca micuții să se exprime în mod activ.
3. Conflictul provoacă emoții puternice care cer să fie exprimate, deci copiii trebuie să vorbească. Când o fac, intră în legătură cu nevoile lor.
4. Uneori copiii vorbesc toți odată. În acest caz e important de aplicat principiul potrivit căruia cel care e cel mai vocal în a cere atenție va vorbi primul. Doar astfel va fi el capabil să-și asculte colegii. Copiii trebuie însă asigurați de la bun început că fiecare dintre ei va fi ascultat și va putea spune tot ce va dori.
5. Dacă adulții îñăbușă exprimarea naturală a copiilor, atunci și conflictul va fi îñăbușit, deci nu se vor putea dezvolta normal. Astfel, cel mai probabil, conflictul se va reaprinde în scurt timp cu și mai mare forță. Când copiii vor înțelege (cu ajutorul adulților) ce nevoi se ascund în spatele sentimentelor lor, vor găsi atât rezolvarea la toate situațiile dificile, cât și strategiile prin care vor putea să-și satisfacă acele nevoi.
6. În relațiile dintre copii se regăsesc formulări precum: „El a început“, „Eu am fost prima“. Trebuie să ne raportăm la prezent. Educatorul spune: „Nu știu cum a fost și nu pot să aflu. Aș vrea să vedem ce putem face acum.“. Fiecaruia dintre copii i se pune întrebarea: „Tu ce zici? Ce dorești?“. Uneori trebuie să revenim asupra acelorași întrebări și să fim atenți la ce își amintesc copiii: „Tu-ți amintești că a fost așa, iar tu așa...“. E important ca fiecare copil să fie ascultat și să se poată exprima. Timpul e esențial, nu avem voie să grăbim lucrurile.

